

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 20 päivänä joulukuuta 2017

907/2017

Laki

kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus ja soveltamisala

Tällä lailla pannaan täytäntöön kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijänä työskentelyä varten annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/36/EU (*kausityödirektiivi*).

Tätä lakia sovelletaan kausiluonteiseen toimintaan maatalouden ja matkailun aloilla.

2 §

Suhde ulkomaalaislakiin

Tässä laissa tarkoitettun kausityöntekijän maahantuloon, maastalähtöön sekä oleskeluun ja työntekoon sovelletaan ulkomaalaislain (301/2004) maahantuloa, maastalähtöä sekä oleskelua ja työntekoa koskevia säännöksiä, jollei tässä laissa toisin säädetä.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *kolmannen maan kansalaisella* muun maan kuin Euroopan unionin jäsenvaltion tai Islannin, Liechtensteinin, Norjan tai Sveitsin kansalaista;
- 2) *kausiluonteisella toiminnalla* toimintaa, jonka kausittaisiin olosuhteisiin liittyvä toistuva tapahtuma tai tapahtumasarja edellyttää tiettyyn aikaan vuodesta työvoimaa huomattavasti enemmän kuin tavallinen toiminta;
- 3) *kausityöntekijällä* kolmannen maan kansalaista, jonka vakinainen asuinpaikka on muualla kuin Euroopan unionin jäsenvaltiossa, Islannissa, Liechtensteinissa, Norjassa tai Sveitsissä ja joka oleskelee Suomessa laillisesti ja tilapäisesti työskennelläkseen kausiluonteisesti sellaisen määräaikaisen työsopimuksen perusteella, joka on tehty hänen ja Suomeen sijoittautuneen työnantajan välillä;
- 4) *kausityöhön oikeuttavalla luvalla* oikeutta työskennellä Suomessa kausityödirektiivissä tarkoitetulla tavalla;
- 5) *kausityötodistuksella* todistusta kausityöhön oikeuttavasta luvasta, joka oikeuttaa tekemään kausityötä enintään 90 päivän ajan ja joka annetaan sellaisen kolmannen maan kansalaiselle, joka ei tarvitse viisumia Schengen-alueelle saapumista varten;

6) *kausityöviisumillayhteisön* viisumisäännösten laatimisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 810/2009 (*viisumisäännöstö*) mukaan myönnettyä Schengen-viisumia, joka sisältää kausityöhön oikeuttavan luvan;

7) *kausityöoleskeluluvalla* kausityödirektiivissä kausityöluvaksi määriteltyä tilapäistä oleskelulupaa, jonka nojalla kausityöntekijä voi oleskella ja työskennellä maassa yli 90 päivän ja enintään yhdeksän kuukauden ajan.

4 §

Kausityöntekijän maahantulo

Kausityöntekijän maahantuloon enintään 90 päivän oleskelua varten sovelletaan henkilöiden liikkumista rajojen yli koskevasta unionin säännöstöstä (Schengenin rajasäännöstö) annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/399, viisumisäännöstöä ja sitä täydentäviä ulkomaalaislain 2 luvun maahantuloa ja 3 luvun viisumia koskevia säännöksiä.

Kausityöntekijän maahantuloon kausityöoleskeluluvalla yli 90 päiväksi sovelletaan ulkomaalaislain maahantuloa ja oleskelua koskevia säännöksiä, jollei tässä laissa toisin säädetä. Kausityöoleskeluluvan myöntäminen edellyttää lisäksi, että hakijalla on vaadittava matkustusasiakirja, joka on voimassa vähintään kolmen kuukauden ajan kausityöhön oikeuttavan luvan voimassaolon päättymisestä.

5 §

Kausityöhön oikeuttava lupa

Kausityön tekeminen edellyttää, että kolmannen maan kansalaisella on kausityöhön oikeuttava lupa.

Jos kausityötä koskevan oleskelun on tarkoitus kestää enintään 90 päivää, sellaisen maan kansalainen, joka tarvitsee viisumin tulla Suomeen, voi tulla maahan, jos hänellä on kausityöviisumi. Viisumivapaudesta ja viisumivollisuudesta säädetään luetellon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 539/2001. Kausityöhön oikeuttavasta luvasta tehdään merkintä viisumiin tai siitä annetaan kausityötodistus, jos kolmannen maan kansalainen tulee valtiosta, jonka kansalaiset eivät tarvitse viisumia Schengen-alueelle saapumista varten.

Jos kausityötä koskevan oleskelun on tarkoitus kestää yli 90 päivää, kausityöntekijän oleskelu edellyttää kausityöoleskelulupaa. Kausityöhön oikeuttavasta luvasta tehdään merkintä kausityöoleskelulupa.

6 §

Kausityöhön oikeuttavan luvan myöntämisen edellytykset

Kausityöhön oikeuttava lupa myönnetään kolmannen maan kansalaiselle, jos hän:

1) esittää voimassa olevan työsopimuksen tai sitovan työtarjouksen, joka koskee kausityön tekemistä Suomeen sijoittautuneelle työnantajalle ja jossa määritetään:

- a) työpaikka ja työn luonne;
- b) työsuhteen kesto;
- c) palkka;
- d) työtunnit viikossa tai kuukaudessa;
- e) mahdollisen palkallisen loman pituus;
- f) muut merkitykselliset työehdot;
- g) työsuhteen alkamispäivä;

2) osoittaa, että hänellä on tai hänelle järjestetään asianmukainen majoitus.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen ehtojen on täytettävä Suomessa sovellettavassa lain-säädännössä säädetty ja työehtosopimuksessa määrätty vähimmäistaso.

Kausityöhön oikeuttavaa lupaa ei myönnetä, jos hakija on esittänyt asiakirjoja, jotka on hankittu vilpillisin keinoin tai ovat väärennetyjä tai joita on muutettu, tai hakija ei ole noudattanut aiemmasta hänelle myönnetystä kausityöhön oikeuttavasta luvasta johtuvia velvoitteitaan taikka hänen viisumihakemuksensa on evättävä viisumisäännöstyössä säädettyjen perusteiden johdosta.

7 §

Kausityöhön oikeuttavan luvan epääminen työnantajasta johtuvasta syystä

Kausityöhön oikeuttava lupa voidaan jättää myöntämättä, jos sitä on haettu työskente-lyyn sellaisen työnantajan palveluksessa:

1) jolle on määrätty seuraamuksia työnantajavelvoitteiden rikkomisen tai laittoman työnteon vuoksi;

2) jolle on määrätty seuraamuksia tämän lain mukaisten velvoitteiden vakavasta lai-minlyönnistä;

3) joka ei ole noudattanut lakiin tai työehtosopimukseen perustuvia sosiaaliturvaan, verotukseen, työntekijöiden oikeuksiin, työoloihin tai työehtoihin liittyviä velvoitteitaan;

4) jonka yritys on haettu konkurssiin tai jonka yrityksellä ei ole mitään taloudellista toimintaa; tai

5) joka ei ole noudattanut 8 §:ssä säädettyä yhteistyövelvollisuuttaan.

Kausityöhön oikeuttavan luvan myöntämistä harkittaessa on otettava huomioon kausi-työntekijän etu ja tapaukseen liittyvät olosuhteet kokonaisuudessaan.

8 §

Työnantajan yhteistyövelvollisuus

Kausityöntekijän palkkaavan työnantajan on ennen kausityöhön oikeuttavan luvan myöntämistä annettava 10 tai 11 §:n nojalla luvan myöntävälle toimivaltaiselle viran-omaiselle vakuutus siitä, että:

1) kausityön ehdot ovat voimassa olevien säännösten ja sovellettavan työehtosopimuk-sen mukaisia tai, jos työehtosopimusta ei ole sovellettava, että ne vastaavat työmarkkinoil-la vastaavissa tehtävissä toimiviin työntekijöihin sovellettavaa käytäntöä;

2) kausityöntekijällä on oleskelunsa ajan kohtuullista elintasoa vastaava asianmukai-nen majoitus, jos työnantaja vastaa majoituksen järjestämisestä;

3) 7 §:ssä tarkoitettuja luvan epäämisen perusteita ei ole olemassa.

Työnantajan on ilmoitettava luvan myöntävälle viranomaiselle, mikä on työsuhteeseen sovellettava työehtosopimus.

Työnantajan on luvan myöntävän viranomaisen vaatimuksesta annettava kaikki kausi-työhön oikeuttavan luvan myöntämiseen, voimassaolon pidentämiseen tai uusimiseen tar-vittavat asiaankuuluvat tiedot.

9 §

Hakemuksen jättäminen

Jos kausityöntekijä ei tarvitse viisumia tullessaan Suomeen, kausityöhön oikeuttavaa lupaa koskeva hakemus enintään 90 päivän pituista oleskelua varten jätetään Maahan-muuttovirastolle.

Jos kausityöntekijä tarvitsee viisumin tullakseen maahan, kausityöhön oikeuttavaa lupaa enintään 90 päivän pituista oleskelua varten on haettava ulkomailla ennen maahan saapumista. Hakemus jätetään Suomen edustustolle.

Ensimmäistä kausityöoleskelulupaa on haettava ulkomailla ennen maahan saapumista. Hakemus jätetään Suomen edustustolle tai sähköistä asiointia käyttäen Maahanmuuttovirastolle.

10 §

Kausityöhön oikeuttavan luvan myöntäminen enintään 90 päiväksi

Jos kausityöntekijä ei tarvitse maahantuloon viisumia, Maahanmuuttovirasto myöntää kausityöhön oikeuttavan luvan ja antaa kausityötodistuksen.

Jos kausityöntekijä tarvitsee viisumin tullakseen Suomeen, kausityöhön oikeuttavan luvan enintään 90 päivää kestävään kausityöhön myöntää Suomen edustusto. Kausityöviisumi myönnetään alkamaan työsuhteen alkamispäivästä. Suomen edustusto tekee viisumiin merkinnän oikeudesta tehdä kausityötä.

Päätös kausityöhön oikeuttavasta luvasta on annettava hakijalle tiedoksi viimeistään 90 päivän kuluttua siitä, kun viranomainen on vastaanottanut asianmukaisesti täytetyn hakemuksen ja kaikki laissa edellytetyt selvitykset.

11 §

Kausityöoleskeluluvan myöntäminen

Kausityöoleskeluluvan myöntää Maahanmuuttovirasto. Päätös kausityöoleskelulupaa koskevaan hakemukseen on tehtävä ja annettava tiedoksi 90 päivän kuluessa siitä, kun viranomainen on vastaanottanut asianmukaisesti täytetyn hakemuksen ja kaikki laissa edellytetyt selvitykset.

Maahanmuuttovirasto myöntää kausityöoleskeluluvan yli kuuden kuukauden pituista oleskelua varten noudattaen työntekijän oleskeluluvan myöntämisestä ulkomaalaislain 5 luvussa säädettyä menettelyä.

Maahanmuuttovirasto voi yhdellä tai useammalla 24 §:n nojalla annetussa asetuksessa tarkoitetulla alalla ottaa kausityöoleskeluluvat myönnettävikseen myös kuudeksi kuukaudeksi tai sitä lyhyemmäksi ajaksi noudattaen 2 momentissa mainitussa lainkohdassa säädettyä menettelyä, jos se on kotimaisen työvoiman riittävän saatavuuden vuoksi perusteltua.

Kausityöoleskelulupa myönnetään alkamaan aikaisintaan työsuhteen alkamispäivästä. Oleskelulupakorttiin merkitään tilapäisen oleskeluluvan kirjaintunnus B ja tehdään merkintä kausityödirektiivin mukaisesta kausityöstä.

12 §

Kausityöhön oikeuttavan luvan työnantajakohtaisuus

Kausityöhön oikeuttava lupa myönnetään koskemaan työtä yhden tai useamman nimen työnantajan palveluksessa kerrallaan.

13 §

Kausityöntekijän perheenjäsenet

Kausityöntekijän perheenjäsenelle ei myönnetä oleskelulupaa perhesiteen perusteella.

14 §

Kausityöhön oikeuttavan luvan peruuttaminen

Kausityöhön oikeuttava lupa peruutetaan, jos maahantuloon tai kausityöhön oikeuttavan luvan myöntämiseksi esitetyt asiakirjat on hankittu vilpillisin keinoin tai ne ovat väärennetyjä tai niitä on muutettu taikka jos luvan haltija oleskelee maassa muuta tarkoitusta varten kuin sitä, jonka perusteella lupa on myönnetty.

Kausityöhön oikeuttava lupa peruutetaan myös, jos:

- 1) luvan myöntämisen edellytyksiä ei enää ole olemassa;
- 2) työnantajalle on määrätty seuraamuksia työnantajavelvoitteiden rikkomisen tai laitoman työnteon vuoksi;
- 3) työnantajalle on määrätty seuraamuksia tämän lain mukaisten velvoitteiden vakavasta laiminlyönnistä;
- 4) työnantaja ei ole noudattanut lakiin tai työehtosopimukseen perustuvia sosiaaliturvaan, verotukseen, työntekijöiden oikeuksiin, työoloihin tai työehtoihin liittyviä oikeudellisia velvoitteita; tai
- 5) työnantajan yritys on haettu konkurssiin tai yrityksellä ei ole mitään taloudellista toimintaa.

Kausityöhön oikeuttavan luvan peruuttamista 2 momentin perusteella harkittaessa on otettava huomioon kausityöntekijän etu ja tapaukseen liittyvät olosuhteet kokonaisuudessaan.

15 §

Toimivalta kausityöhön oikeuttavan luvan peruuttamiseen

Enintään 90 päiväksi myönnetyn kausityöhön oikeuttavan luvan ulkomaalaiselle, joka ei ole tarvinnut maahantuloon viisumia, peruuttaa Maahanmuuttovirasto.

Kausityöviisumin yhteydessä enintään 90 päiväksi myönnetyn kausityöhön oikeuttavan luvan peruuttaa Suomen edustusto, jos ulkomaalainen oleskelee ulkomailla. Rajatarkastuksen yhteydessä kausityöhön oikeuttavan luvan peruuttaa rajatarkastusviranomainen, joka myös kumoaa ja mitätöi kausityöviisumin. Jos ulkomaalainen oleskelee Suomessa, kausityöhön oikeuttavan luvan peruuttaa Maahanmuuttovirasto tai poliisi.

Kausityöoleskeluluvan peruuttaa Maahanmuuttovirasto.

16 §

Kausityön enimmäiskesto

Kolmannen maan kansalaiselle voidaan myöntää kausityöhön oikeuttava lupa enintään yhdeksäksi kuukaudeksi kahdentoista kuukauden jaksolla.

17 §

Oleskelun jatkaminen ja kausityöhön oikeuttavan luvan uusiminen

Kausityöhön oikeuttava lupa voidaan uudistaa, jos kausityöntekijän työsopimusta saman työnantajan palveluksessa jatketaan tai kausityöntekijä siirtyy kausityöhön toisen työnantajan palvelukseen.

Kausityöhön oikeuttavan luvan uudistamista koskeva hakemus jätetään Maahanmuuttovirastolle. Maahanmuuttovirasto myöntää uuden luvan kolmannen maan kansalaiselle kausityöoleskelulupana ottaen huomioon 16 §:ssä säädetyn kausityöhön oikeuttavan luvan enimmäiskeston. Kausityöntekijä voi jatkaa työskentelyä hakemuksen jättämisen jälkeen saman työnantajan palveluksessa, jos hakemus on jätetty ennen edellisen kausityöhön oikeuttavan luvan päättymistä.

Harkittaessa oikeutta jatkaa oleskelua tässä pykälässä tarkoitettulla tavalla on otettava huomioon kausityöntekijän etu ja tapaukseen liittyvät olosuhteet kokonaisuudessaan.

18 §

Maahanpaluun helpottaminen

Jos kolmannen maan kansalainen on työskennellyt Suomessa kausityössä ainakin keran kausityöhön oikeuttavan lupahakemuksen tekemistä edeltäneiden viiden vuoden aikana ja oleskelunsa ajan noudattanut tässä laissa säädettyjä kausityönteon edellytyksiä, hänen ei tarvitse esittää todisteita asianmukaisesta majoituksesta.

19 §

Majoitus

Kausityöntekijän tai, jos työnantaja on järjestänyt tämän majoituksen, työnantajan on ilmoitettava Maahanmuuttovirastolle kaikista kausityöntekijän majoituksessa tapahtuvista muutoksista.

Jos työnantaja järjestää majoituksen tai se järjestyy työnantajan kautta:

- 1) kausityöntekijältä voidaan periä vuokra, joka ei saa olla kohtuuton verrattuna hänen nettoansioihinsa ja kyseisen majoituksen laatuun ja jota ei saa automaattisesti vähentää tämän palkasta;
- 2) työnantajan on tehtävä kausityöntekijän kanssa kirjallinen sopimus tai toimitettava hänelle vastaava asiakirja, jossa ilmoitetaan selvästi majoituksen ehdot;
- 3) työnantajan on huolehdittava siitä, että majoitus vastaa yleisiä terveys- ja turvallisuussäännöksiä.

20 §

Työnantajaan kohdistettavat seuraamukset

Työnantajan ulkomaalaisrikkomuksesta säädetään ulkomaalaislain 186 §:ssä. Rangastus luvattoman ulkomaisen työvoiman käytöstä säädetään rikoslain (39/1889) 47 luvun 6 a §:ssä.

Maahanmuuttovirasto voi päättää, ettei kausityöhön oikeuttavia lupia myönnetä sellaisen työnantajan palveluksessa työskentelemiseksi, joka vakavasti laiminlyö tässä laissa tai ulkomaalaislaissa säädetty velvoitteensa. Päätös tehdään määräajaksi tai toistaiseksi.

21 §

Maasta poistaminen

Kausityöntekijän maasta poistamiseen sovelletaan ulkomaalaislain 9 luvun säännöksiä.

Kausityöhön oikeuttavan luvan enintään 90 päiväksi saaneen maasta poistamiseen sovelletaan käännättämistä ja kausityöoleskeluluvan saaneen maasta poistamiseen maasta karkottamista koskevia ulkomaalaislain säännöksiä.

22 §

Maasta poistamisen täytäntöönpano

Päätös kausityöntekijän maasta poistamisesta voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, jollei hallinto-oikeus toisin määrää.

23 §

Valitus

Tässä laissa tarkoitettuun Maahanmuuttoviraston päätökseen tai Suomen edustuston tekemään kausityöviisumia koskevaan kielteiseen päätöksen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Työnantajalla on oikeus hakea muutosta valittamalla 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen siltä osin kuin päätös perustuu työnantajasta johtuvaan syyhyyn tai päätös koskee työnantajaan kohdistettavia seuraamuksia.

Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee tämän lain nojalla tehtyä päätöstä, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Maahanmuuttovirastolla on oikeus valittaa hallinto-oikeuden päätöksestä, jolla Maahanmuuttoviraston päätös on kumottu tai sitä on muutettu.

Suomen edustustolla on oikeus valittaa hallinto-oikeuden päätöksestä, jolla Suomen edustuston tekemä kausityöviisumia koskeva kielteinen päätös on kumottu tai sitä on muutettu.

24 §

Asetuksenantovaltuus kausiluonteisista toimialoista

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin niistä maatalouden ja matkailun alaan kuuluvista toimialoista, joihin kuuluu kausiluonteista toimintaa.

Ennen asetuksen antamista on kuultava työmarkkinaosapuolia.

25 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018.

Helsingissä 14 päivänä joulukuuta 2017

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Sisäministeri Paula Risikko